

הנצוק, קילוח מים, המקלח באויר, מכלי הנמצא במקום גבוה לכלי הנמצא במקום נמוך.

וכן הקטפרם, זרם מים, הזורם על הקרקע או על דף, במדרונו של הר, מלמעלה למטה.

וכן "משקה טופח", רטיבות של מים, בדרגת רטיבות נמוכה מאד, המרטיבה רק את הנוגע בה, אך היא לא תעבור ממנו למקום אחר, עקב הלחות הנמוכה שלה.

כל אחד מהדברים האלו, אינו נחשב כחיבור של מים:

לא לטומאה, כגון אם יש במקום אחד מים טמאים, ובמקום שני מים טהורים, והמים הטהורים "ניצוקים", מקלחים מלמעלה למטה אל המים הטמאים, אין המים הטהורים שנמצאים בכלי העליון נטמאים מהמים שבכלי התחתון, כי עמוד המים הניצוק מלמעלה למטה, אינו נחשב לחיבור בין המים הטמאים שלמטה אל המים הטהורים שלמעלה.

וכן אם במקום גבוה בהר נמצאים מים טהורים, ולמטה נמצאים מים טמאים, והמים מלמעלה זורמים למטה [הזרם במורד ההר

דידיה. שהסתפק אילפא, באם נטל חצי יד, ונגבה, וחזר ונטל עוד חצי יד, האם הוי נטילה שלימה.

והאמרי דבי רבי ינאי: ידים, אין טהורות לחצאין!

ואם כן, אין אפשרות לטהר חצי יד, ושוב קשה: מה בעי אילפא?

ומתצינן: לעולם הספק הוא בנטל חצי יד, ואחר כך עוד חצי. ואם נגב תחילה את חצי היד, אין ספק שאין שתי הנטילות מצטרפות לנטילה אחת כשירה.

ולא צריכא, דאיכא משקה טופח. נשארה עדיין רטיבות מים על חצי היד שנטל, ואז חזר ונטל עוד חצי יד, ובזה הסתפק אילפא.

ומקשינן: וכי איכא על היד הראשונה משקה טופח, מאי הוי?!

הרי ודאי אין הרטיבות המועטה הזאת שנשארה נחשבת כלום.

והראיה, מהא דתנן במסכת טהרות [ט ח], לענין חיבור מים:

התורה די בטבילתם ברביעית מים בלבד. אלא, לאחר שביטלו חכמים את טבילת כלים ברביעית מים, הצריכו חכמים גם לטבילת ידים טבילה בארבעים סאה.

אך עיין בשולחן ערוך [אורח חיים קנ"ט], שהביא את דעת החולקים על תוספות, והסוברים שלנטילת ידים העמידו חכמים את הטבילה על עיקר הדין, ואפשר לטבול את הידים גם בפחות מארבעים סאה.

ומוכח, שסבר כי גם בטבילת ידים במעיין צריכים שיהיו במעיין ארבעים סאה [מי הנהר הכשרים לטבילה הם מי מעין, כי אם היו בנהר מים שרובם הם מי גשמים, נפסל הנהר מלטבול בו מחמת זחילת המים].

ונחלקו הראשונים אם דין טבילת ידו היא כדין טבילת כל גופו.

התוספות במסכת חולין [קו א] סוברים שטבילת ידים דינה הוא כטבילת כלים, ומן